

Der er tre afsnit, som tilsammen formulerer en politik med krav til Verdensbanken og IMF, og som netop understreger nødvendigheden af, at strukturtilpasningspolitik og disse organisationers politik i det hele taget tager sociale hensyn og baserer sig på en bæredygtig økologisk udvikling i forbindelse med den økonomiske udvikling. Der er altså her en reaktion på den kritik, som vi også fra dansk side har været med til at rejse over for dele af disse institutioners virksomhed.

Så vil jeg kommentere spørgsmålet om udformningen af en opfølgning.

Jeg tror ikke, man skal hæfte sig ved terminologien, om vi kalder det en social kommission, eller om vi kalder det et udvalg af folk. Man kunne tænke sig det *så* lidt struktureret, at FN's generalsekretær kunne udpege en kreds af fremtrædende personligheder, som kan kommentere den løbende belysning af tingene, som jeg ser som kernen i opfølgningen af, hvordan landene har gebærdet sig i forhold til kravene, forpligtelserne og målene i dokumenterne her, således at man også gennem det, vi med et samlet begreb kalder statistik, får en klar belysning af den faktiske sociale situation i landene. Det er dér, dynamikken i det vil komme til at ligge.

Fru Lotte Henriksen stillede også et spørgsmål til mig om den størrelse, der er på udviklingslandenes bilaterale gæld til Danmark. Det ligger i størrelsesordenen 5 mia. kr. - det, der er tilbage. Det er flere år siden, tilbage i 1988, at vi sidst ydede lån, og der vil i de kommende år ikke være særlig store tilbagebetalinger som følge af den rytme, der er lagt.

Det fordeler sig også lidt forskelligt på den måde, at det ikke er særlig meget til de mindst udviklede lande, der er tilbage af disse lån, og så er der i gruppen af mellemindkomstlande og lavindkomstlande en lidt mere ligelig fordeling af hovedparten af det beløb. Samlet set er det ikke noget, der er byrdefuldt for vores afgørende programsamarbejdslande, men det er en problemstilling, som jeg er opmærksom på, og som påkalder sig interesse i tiden fremover.

Men det er som sagt ikke mindst gælden til de regionale banker og for de afrikanske landes vedkommende Den Afrikanske Udviklingsbank, som samlet set er det mest koncentrerede problem, der er tale om, også fordi en del af denne gæld er kommercielle lån, som hele tiden kræver handling, for at man ikke skal komme ud i en umulig situation.

Til diskussionen, som også fru Hanne Seve-rinsen var den, der skabte rammen for, om, hvorvidt vi skal blande os i andres interne anliggender, og som jeg selv også med stor tydelighed udtrykte mig om, vil jeg sige, at det er vi nødt til, og der er altså ikke noget alternativ til det. Det er et sundhedstegn, at vi med dette emne som verdenssamfund tør tage spørgsmål op, som ellers typisk er kernespørgsmål indadtil i vores egen klassiske fordelingspolitik.

Det faktiske menneskerettighedsbegreb har jo udviklet sig sådan, at det, man i dag taler om som retten til udvikling, jo er et slags svar i en historisk debat om menneskerettighedsbegrebets indhold, som vi også har været igennem i det danske samfund. Dér er retten til udvikling sådan set vor tids kvittering på den debat i og med, at hvis man holdes hen i en økonomisk udsigtsløs situation, så er realiteten i de menneskerettigheder, man kan nyde, stærkt begrænset.

Fru Anni Svanholt var inde på, at oplægget til deklamationer og handlingsprogram er præget af en blind tiltro til, at traditionel økonomisk vækst løser alle problemerne. Som kommentar til det vil jeg læse et enkelt afsnit op, nederst side 51, øverst side 52, i materialet, og der står:

»Økonomisk aktivitet, gennem hvilken enkelte mennesker udtrykker deres initiativ og kreativitet, og som fremmer samfundenes velstand, er et fundamentalt grundlag for socialt fremskridt. Men socialt fremskridt vil ikke blive skabt simpelt hen eller alene gennem markeds-kræfternes frie spil. Fællesskabets politik er nødvendig for at korrigere markedets fejltagelser, for at udfylde eller komplimentere markedsmekanismerne og for at fastholde social stabilitet og skabe et internationalt økonomisk klima, som fremmer en bæredygtig udvikling globalt. En sådan vækst skal skabe lighed og social retfærdighed, tolerance, ansvar og engagement.«

Det her er der, fru Svanholt, heller ingen skarpe paranteser omkring. Man forholder sig altså mere nuanceret til spørgsmålet om, hvorvidt markedet alene skaber social udvikling.

Fru Svanholt var også inde på til sidst i sit indlæg, at NGO'erne skal inddrages i opfølgningen. Det skal de naturligvis. Jeg synes bare, jeg vil gøre den betragtning her, at det jo ikke er noget, vi behøver at beslutte, i hvert fald ikke i vores samfund. Man behøver ikke at have tilladelse hverken fra guvernøren i Hundested eller Folketingets Udenrigsudvalg eller undertegne-